

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Державний біотехнологічний університет

Анотація. У статті досліджено сутність, елементний склад та структуру економічного потенціалу підприємства, фактори, що визначають ефективність його використання, методи оцінки та шляхи його підвищення. Оцінка економічного потенціалу підприємства є важливим елементом у системі управління виробництвом, дієвим засобом виявлення внутрішньогосподарських резервів, основою розробки прогнозів діяльності підприємства та управлінських рішень.

Ключові слова: підприємство, управління, потенціал, ресурси, економічне зростання, інновація.

WAYS TO INCREASE THE LEVEL OF ECONOMIC POTENTIAL OF THE COMPANY

Abstract. This article examines the essence, elemental structure and structure of economic potential of an enterprise, factors that determine the efficiency of its use, evaluation methods and ways to improve it. The assessment of economic potential of the enterprise is an important element in the system of production management, the current means of identifying internal and management reserves, the basis for the development of activity forecasts of the enterprise and management decisions.

Keywords: enterprise, management, potential, resources, economic growth, innovation.

Нині економіка нашої країни зазнає складних часів. Нестабільний курс національної валюти, пандемія та багато інших факторів мають на неї значний вплив. У таких складних умовах української економіки, для кожного підприємства має стати найважливішим та пріоритетним напрямком стратегії подальшого розвитку – визначення ресурсних можливостей.

Сьогодні практично підтверджується постулат теорії економічного зростання - «існує тенденція залежності економічного зростання підприємства від стану та потенціалу такого підприємства».

Потенціалом можуть бути кошти підприємства, його запаси і джерела, які є чи можуть бути швидко мобілізовані у межах досягнення будь-якої певної мети, вирішення будь-якої господарської операції [1].

На сьогоднішній день в економічній літературі існує безліч трактувань поняття "потенціал", це і ресурсний підхід, і результативний підхід, і цільовий чи стратегічний підхід [2].

Таким чином, економічний потенціал підприємства є багатоаспектним поняттям, яке поєднує в собі стратегічні цілі розвитку та завдання підприємства, його рушійні сили, зовнішні та внутрішні можливості розвитку, самі джерела розвитку та досягнуті результати. У процесі здійснення своєї діяльності будь-яке підприємство взаємодіє з навколишнім середовищем: зовнішніми та внутрішніми факторами, і в результаті такої взаємодії формується подальший розвиток підприємства.

До характеристик, що визначають економічний потенціал підприємства, належать:

- зовнішні та внутрішні умови розвитку;
- належність носію (суб'єкту) потенціалу;
- використання потенціалу в рамках досягнення певної мети, вирішення будь-якої задачі;
- джерела формування потенціалу;
- можливість ідентифікації та змін.

Можна стверджувати, що основна проблема сталого розвитку підприємства пов'язана з формуванням та використанням усіх можливостей його економічного потенціалу.

Ефективність діяльності кожного підприємства пов'язана з раціональним формуванням структури економічного потенціалу підприємства, саме тому важливо вивчити всі його елементи. Зазначимо, що це елементи системи «економічний потенціал» перебувають у взаємозв'язку один з одним й у сукупності визначають стан всієї системи.

Вважаємо, економічний потенціал підприємства – це можливість підприємства до такого сталого розвитку, який досягається за допомогою адаптації внутрішніх та зовнішніх факторів виробництва до інноваційних змін зовнішнього середовища, що, у свою чергу, відбувається завдяки ефективному використанню ресурсів підприємства та доступності новітніх технологій.

Економічний потенціал покликаний сприяти підприємству у досягненні його стратегічних цілей господарювання. У зв'язку з цим питанням, пов'язаним з його побудовою, розвитком та збільшенням відводиться особливе місце в управлінській діяльності підприємства.

Важливо, що економічний потенціал підприємства функціонує різних рівнях економічної ієрархії. Відповідно до рівня формується склад і структура окремо взятого економічного потенціалу. І як згадувалося вище, економічний потенціал складається з кількох приватних потенціалів, ключова роль серед яких віддана фінансовому, ресурсному та трудовому потенціалам.

Оцінка економічного потенціалу підприємства проводиться з використанням якісних та кількісних методів: ситуаційний аналіз, опитування працівників, експертні оцінки, математичні методи. Дуже часто зміст економічного потенціалу підприємства розкривається за допомогою сукупних характеристик: реальні можливості підприємства, обсяг ресурсів та резервів, використання потенціалу, результати використання потенціалу.

Оцінка економічного потенціалу підприємства може здійснюватися за допомогою інтегрального показника, що включає всі фактори, що впливають на підприємство. Відзначимо, що весь склад факторів, що впливають на економічний потенціал, класифікується за великою кількістю ознак. Найважливішою складовою економічного потенціалу підприємства є його ресурсна складова. Тому ресурси розглядаються як всі фактори виробництва, які фактично використовуються в процесі виробництва, або які можуть бути швидко мобілізовані.

Зазначимо, що ефективність використання економічного потенціалу оцінюється з двох сторін: використання обмежених ресурсів, задоволення потреб суспільства.

Система управління економічним потенціалом є невід'ємною складовою, що дозволяє реалізовувати поставлені цілі підприємства, у тому числі збільшення прибутку та підвищення його ефективності та фінансової стійкості.

З огляду на ситуацію, що склалася в економіці нашої країни, та й світової в цілому, можна припустити, що багато підприємств з метою підвищення своєї ефективності та рівня економічного потенціалу вкладатимуться в інноваційні технології. Вочевидь, у умовах функціонування економіки, і натомість економічної кризи, таке завдання представляється досить складною, проте, зі зниженням інтенсивності економічної кризи, стабілізуватиметься і економіка України, відповідно стабілізуватися і діяльність підприємств.

Загалом сучасну економічну систему країни складно уявити без нововведень та удосконалень. Кожне підприємство не стоїть на місці, розвивається і прагне виділитися серед своїх конкурентів, регулярно виводячи на ринок нові товари, послуги та технології. Цьому сприяє розвиток інноваційної діяльності підприємства.

Процес впровадження інноваційних технологій у процес виробництва продукції слід розпочинати з детального аналізу та підготовки. Для початку слід оцінити необхідність таких нововведень, чи отримає підприємство від цього необхідний результат, так само слід продумати алгоритм роботи та спланувати результат.

Важливо розуміти, що будь-які інновації пов'язані з витратами, саме тому, так важливо усвідомлювати яку вигоду вони принесуть у подальшому і чи принесуть вони її взагалі. При впровадженні інновацій у процес виробництва на підприємстві в жодному разі не можна керуватися модними віяннями ринку та принципом: «так роблять усі успішні підприємці».

Слід зазначити, що у процесі впровадження інноваційних технологій у діяльність підприємства керівництво може мати справу з певними проблемами, однією з яких може бути опір з боку співробітників. До такого розвитку подій потрібно бути готовим і заздалегідь розробити низку заходів щодо усунення таких наслідків, наприклад провести роботу з персоналом, описати необхідність такого впровадження та подальші плюси від його втілення у життя.

Отже, чим кращі результати діяльності з управління економічним потенціалом підприємства, тим результативніша діяльність підприємства, яка проявляється у фінансовій стійкості, платоспроможності, підвищення ділової активності, прибутковості та ліквідності. Оцінка економічного потенціалу підприємства є важливим елементом у системі управління виробництвом,

дієвим засобом виявлення внутрішньогосподарських резервів, основою розробки прогнозів діяльності підприємства та управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коломійцева М.А. Сутність економічного потенціалу та його вплив на оцінку економічної могутності держави. Соціально-економічні явища та процеси. 2017. № 4(008). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/suschnostekonomicheskogo-potentsiala-i-ego-vliyanie-na-otsenku-ekonomicheskoy-moschigosudarstva/viewer>.

2. Лапін Є.В. Економічний потенціал підприємства: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2012. 309с.

Остапенко Роман Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет, Харків, e-mail: rm_ostap@ukr.net

Ostapenko Roman M. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Auditing and Taxation, State University of Biotechnology, Kharkiv, e-mail: rm_ostap@ukr.net